Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Att ge ungdomar egenmakt för att uppnå hållbar utveckling genom utbildning

(yttrande på eget initiativ)

(2023/C 100/06)

Föredragande: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	20.1.2022
Rättslig grund	Artikel 52.2 i arbetsordningen
	Yttrande på eget initiativ
Ansvarig sektion	Jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö
Antagande av sektionen	24.11.2022
Antagande vid plenarsessionen	15.12.2022
Plenarsession nr	574
Resultat av omröstningen	
(för/emot/nedlagda röster)	126/1/1

1. **Slutsatser och rekommendationer**

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) uppmanar medlemsstaterna att bekräfta sitt åtagande från COP26 ([1]) om att göra klimatåtgärder och hållbar utveckling till en central del i läroplanen. Det är mycket viktigt att erkänna behovet av att föreställa sig framtiden på nytt tillsammans med ungdomarna och utarbeta ett nytt socialt kontrakt som omvandlar utbildningen på ett positivt sätt.

1.2 Vad gäller att uppnå ett paradigmskifte betonar EESK behovet av en heltäckande och övergripande strategi som säkerställer samarbete mellan de olika berörda parterna, arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer. Ungdomsorganisationer och icke-formell utbildning har en avgörande roll att spela när det gäller att öka medvetenheten om och stödja genomförandet av målen för hållbar utveckling.

1.3 EESK uppmuntrar kommissionen att fortsätta att fokusera på ungdomarnas behov under Europaåret för kompetens 2023 och koppla det till hållbar utveckling och de utmaningar som ungdomar möter i en föränderlig värld.

1.4 EESK välkomnar kommissionens samordnande roll när det gäller att främja projekt, utbildning, utbyte av god praxis och kommunikation mellan lärare för att främja genomförandet av målen för hållbar utveckling på utbildningsområdet. Metoder och strategier för utbildning – både teoretisk och praktisk – för hållbar utveckling bör dock utformas på lokal, nationell och regional nivå och bygga på konsekvent forskning och tydliga handlingsplaner. Detta bör omfatta övervakning för att möjliggöra kontinuerlig förbättring och utbyte av erfarenheter.

1.5 EESK betonar den viktiga roll som social och medborgerlig dialog spelar när det gäller att integrera målen för hållbar utveckling på alla utbildningsnivåer, i formell och icke-formell utbildning och i lärarutbildningen, för att se till att dessa inbegriper uttryckliga kompetensramar som möjliggör konkreta lärandemål och bedömningsmetoder.

1.6 Kommittén påpekar att alla behöver den kunskap som krävs för att bekämpa klimatförändringarna, särskilt när det gäller alla aspekter av hållbar konsumtion och produktion, ansvarsfulla livsmedelsval och minskat matsvinn samt användning av hållbar energi. Barns utbildning bör stödjas genom livslångt lärande för föräldrar och medborgarutbildning. Dessutom bör man främja insatser för att nå ut till alla, bl.a. genom att stödja ungdomsledda organisationer i denna fråga.

([1]) Co-chairs conclusions of Education and Environment Ministers' summit at CoP26 "Learn for our planet, Act for the climate".

1.7 EESK anser att EU:s investeringar bör kopplas bättre till utbildning i hållbar utveckling med hjälp av EU-medel, såsom faciliteten för återhämtning och resiliens, Erasmus+, Horisont, Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden+ (ESF+).

1.8 Vi uppmanar alla medlemsstater att tillhandahålla hållbara och högkvalitativa offentliga investeringar för att se till att målen för hållbar utveckling integreras i den nationella utbildningen, inte bara i teorin utan även i praktiken, genom att man utarbetar heltäckande läroplaner för att förmedla förmåga till kritiskt tänkande och välgrundat beslutsfattande.

1.9 EESK uppmanar medlemsstaterna att ge lärarna ändamålsenligt stöd för att göra yrket mer attraktivt. Samtidigt som det råder en enorm lärarbrist i Europa förutsätter utbildning för hållbarhet uppskattade lärare, med anständiga löner och goda arbetsvillkor. För att omvandla utbildningssystemet är det viktigt att säkerställa högkvalitativ grundutbildning och fortbildning för lärarna, rättvisa och inkludering i utbildningssystemen samt en innovativ organisation av skolorna.

1.10 EESK anser att ungdomarna bör stå i centrum för utbildnings- och inlärningsprocessen. Detta kan uppnås genom minskad byråkrati inom läraryrket, fokus på innovativ pedagogik och nära samarbete med eleverna. I detta sammanhang är det viktigt att alla lärare förbereds för en effektiv användning av ny teknik och för nya inlärningssammanhang, oavsett om det gäller läroplanen eller deras egna liv. Det skulle vara fördelaktigt att bedöma möjligheten att utveckla en särskild onlineplattform eller instrumentpanel för att utbyta bästa praxis.

1.11 EESK uppmanar kommissionen att arbeta med att införa en europeisk indikator för minskad fattigdom och färre skolavhopp i linje med utbildning i hållbar utveckling i syfte att bekämpa ojämlikhet. Detta skulle kunna utvecklas parallellt med en global indikator.

2. **Bakgrund och sammanhang**

2.1 *Behovet av hållbar utveckling*

2.1.1 Politikerna, beslutsfattarna och de berörda parterna på alla nivåer måste erkänna att den storskaliga omvandlingen från en fossilbränslebaserad, resursintensiv och linjär ekonomi till en klimatvänlig cirkulär ekonomi är välbehövlig men medför stora omvälvningar för medborgarnas liv och framtidsplaner, särskilt för ungdomar och framtida generationer.

2.1.2 Rysslands krig mot Ukraina har också belyst Europas ohållbara beroende av fossil energi och satt den gröna omställningen i ett nytt geopolitiskt sammanhang. För att minska vårt beroende är det oundvikligt och mer nödvändigt än någonsin att påskynda utfasningen av fossila bränslen. Mot bakgrund av nuvarande och framtida utmaningar utgör Agenda 2030, dess 17 mål för hållbar utveckling och löftet att inte lämna någon människa eller ort på efterkälken en unik väg till en välfärdsekonomi, bättre återuppbyggnad och en mer jämlik, rättvis, inkluderande, hållbar och resilient värld.

2.1.3 Inom en snar framtid bör EU föregå med gott exempel vad gäller att skapa en ekonomiskt hållbar väg mot en grön och socialt rättvis omställning. För att detta ska kunna uppnås uppmanar EESK medlemsstaterna och EU-institutionerna att ge ungdomarna egenmakt och göra dem delaktiga i beslutsfattandet, genom att anpassa utbildningen och sysselsättningen samt engagera ännu fler ungdomar. Enligt världshandlingsprogrammet för ungdomar fram till 2000 och därefter ([2]), som FN:s generalförsamling antog 1995, är ungdomar i alla länder både en viktig mänsklig resurs för utveckling och nyckelaktörer för social förändring, ekonomisk utveckling och teknisk innovation. EESK påpekar att ungdomarna är framtidens ledare. De måste få stöd när det gäller att få tillgång till progressiv innovation och integreras fullt ut i beslutsfattandet för att främja en hållbar utveckling.

2.1.4 Syftet med detta yttrande på eget initiativ är att analysera om och på vilket sätt målen för hållbar utveckling ingår i medlemsstaternas läroplaner samt undersöka om respektive medlemsstats strategi kan betraktas som transformativ utbildning för att främja hållbar utveckling ([3]). Dessutom innehåller yttrandet rekommendationer till stöd för kommissionen och medlemsstaterna om hur man kan främja möjligheter och övervinna utmaningar när det gäller att vidareutveckla ungdomspolitiken, samtidigt som man ser till att utbildning för hållbar utveckling integreras redan i ett tidigt skede.

([2]) FN – World programme of action for youth.

([3]) Olika begrepp används – i yttrandet talas det om ”transformativ utbildning för att främja hållbar utveckling”. ”Utbildning för hållbar utveckling” och ”utbildning för miljömässig hållbarhet” används dock i samma betydelse i detta sammanhang. Se även ordlistan i bilagan.

2.2 *Politisk bakgrund*

2.2.1 År 2015 antog FN målen för hållbar utveckling som en ambitiös plan för hur man i världen ska ta itu med miljöförstöring och frågor som rör social och ekonomisk utveckling tillsammans. I de 17 målen för hållbar utveckling, med 169 tillhörande delmål som ska uppnås senast 2030, sätts utbildning i centrum för genomförandet. Utbildning är en mänsklig rättighet, och utbildning (inklusive utbildning för hållbarhet) bör vara tillgänglig för alla. Enligt Unescos rapport om genomförandet av målen för hållbar utveckling är dock den offentliga utbildningen inte kostnadsfri för alla och ofta inte inkluderande. Det har därför visat sig vara svårt att genomföra hållbarhetsmål 4.7. Dessutom är många länder fortfarande inte fast beslutna att göra klimatåtgärder till en central del av läroplanen. ([4])

2.2.2 Enligt hållbarhetsmål 4.7 ska undertecknarna senast 2030 ”säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling”. EESK:s relevanta yttrande ”Mot en EU-strategi för att förbättra gröna färdigheter och grön kompetens för alla” ([5]) ligger i linje med denna rekommendation.

2.2.3 Under de senaste åren har EU:s politik i allt högre grad inriktats på miljömässig hållbarhet. Den europeiska gröna given ([6]), som lanserades 2019, är kommissionens plan för att göra EU:s ekonomi hållbar och visar dess ambition att Europa ska bli den första klimatneutrala kontinenten senast 2050.

2.2.4 Inom ramen för sin plan för hur utbildning ska bidra till den gröna omställningen har kommissionen föreslagit en rad initiativ: För det första lanseringen av koalitionen Utbildning för klimatet ([7]). För det andra rådets nyligen antagna slutsatser ”Främja ungdomars engagemang som drivkrafter för positiva förändringar inom miljöskyddet” ([8]) och rådets rekommendation om lärande inför den gröna omställningen och en hållbar utveckling ([9]). För det tredje utvecklingen av en europeisk kompetensram för klimatförändringar och hållbar utveckling ([10]).

2.2.5 Den 4–5 april 2022 betonade rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) idrottens viktiga roll i utbildningen för en hållbar miljö och rekommenderade att man skulle ”[h]itta sätt att främja utbildning om hållbar utveckling och uppbyggnad av en känsla av miljö- och samhällsansvar bland idrottsklubbar, förbund och andra aktörer på idrottsområdet” ([11]).

2.2.6 Europaåret för ungdomar 2022 syftar också till att främja de nya chanser och möjligheter som den gröna och den digitala omställningen erbjuder. Dessa omställningar bör vara inkluderande och uppmärksamma integrationen av unga med begränsade möjligheter och utsatta grupper av ungdomar. EESK uppmanar kommissionen att fortsätta att fokusera på ungdomarnas behov under Europaåret för kompetens 2023 och koppla det till hållbar utveckling och de utmaningar som ungdomar möter i en föränderlig värld.

([4]) Unesco, ”Global education monitoring report, 2021/2: non-state actors in education: who chooses? who loses?”.

([5]) Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Mot en EU-strategi för att förbättra gröna färdigheter och grön kompetens för alla (yttrande på eget initiativ) (EUT C 56, 16.2.2021, s. 1).

([6]) Den europeiska gröna given.

([7]) Europeiska kommissionen – koalitionen Utbildning för klimatet.

([8]) Slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet – Främja ungdomars engagemang som drivkrafter för positiva förändringar inom miljöskyddet 2022/C 159/07 (EUT C 159, 12.4.2022, s. 9).

([9]) Rådets rekommendation av 16 juni 2022 om lärande inför den gröna omställningen och en hållbar utveckling (EUT C 243, 27.6.2022, s. 1).

([10]) Bianchi, G., Pisiotis, U. och Cabrera Giraldez, M., ”GreenComp The European sustainability competence framework”, Punie, Y. och Bacigalupo, M. redaktör(er), EUR 30955 EN, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2022, ISBN 978-92-76–46485–3, doi:10.2760/13286, JRC128040.

([11]) Slutsatser från företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om idrott och fysisk aktivitet som lovande verktyg för beteendeförändring för hållbar utveckling (EUT c 170, 25.4.2022, s. 1).

2.2.7 Det är viktigt att EU:s investeringar kopplas bättre till utbildning i hållbar utveckling med hjälp av EU-medel, såsom faciliteten för återhämtning och resiliens, Erasmus+, Horisont, Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden+ (ESF+). Kampen mot förlust av biologisk mångfald, föroreningar och klimatförändringar är en av de fyra övergripande prioriteringarna i det nya Erasmus+-programmet för 2021–2027, tillsammans med inkludering och mångfald, digital omvandling och deltagande i det demokratiska livet. EESK välkomnar att rörlighet online också kommer att uppmuntras i Erasmusprogrammet för att minska koldioxidavtrycket.

3. **Ungdomar, utbildning och hållbar utveckling**

3.1 Vikten av kompetensutveckling på området begränsning av och anpassning till klimatförändringarna samt i den cirkulära ekonomin måste beaktas vid ungdomars omskolning och kompetensutveckling. Arbetsmarknadens parter (arbetsgivarorganisationer och fackföreningar) och det civila samhällets organisationer har en viktig roll att spela när det gäller att fastställa yrkes- och arbetsprofiler samt yrkes- och arbetsnormer och integrera hållbarhetsaspekterna i lärlingsutbildningar och personalutbildning. Arbetsmarknadens parter och det civila samhället hjälper ungdomar att anpassa sig i övergången från skola till arbetsliv på ett sätt som inbegriper hållbar utveckling. Den sociala och den medborgerliga dialogens roller är avgörande och måste stärkas.

3.2 Ungdomar behöver digital och social delaktighet, utbildning av god kvalitet, stabil sysselsättning, goda arbetsvillkor, ekonomiskt överkomliga bostäder och stöd i den dagliga kampen mot klimatförändringarna. Det behövs mer forskning och data om klimatförändringarnas inverkan på länder, regioner och den lokala nivån, och de måste kopplas till prognoser för kompetens och arbetstillfällen. Samtidigt som det råder en allvarlig livsmedelskris i Europa och på andra kontinenter måste unga människor lära sig om alla aspekter av hållbar konsumtion och produktion för att minska matsvinnet och göra ansvarsfulla livsmedelsval.

3.3 Ojämlikhet bör avhjälpas genom att man inför en global och europeisk indikator för minskad fattigdom och färre skolavhopp, i linje med utbildning i hållbar utveckling. Avfolkningen av landsbygdsområden på grund av bristande utsikter till arbete och otillräckliga utbildningsmöjligheter har en negativ inverkan på unga familjer. Avhopp från skolan är ett problem i stads- och landsbygdsområden, och därför måste de politiska åtgärder som rör arbetsmarknaden och en rättvis ekonomisk tillväxt vara effektiva så att antalet IVAS ([12]) minskar.

3.4 Ett ändamålsenligt genomförande av den europeiska ramen för ändamålsenliga lärlingsutbildningar av god kvalitet ([13]) och en förbättring av de europeiska kvalitetskriterierna för praktikprogram är avgörande för utbildningen i hållbar utveckling.

3.5 Med tanke på dessa frågors omfattning, komplexitet och brådskande karaktär anser EESK att det behövs förstärkta och bättre samordnade insatser från EU:s och medlemsstaternas sida, bl.a. för att förbättra utbildningen för hållbarhet, som nu är av avgörande betydelse. Detta inbegriper även utbildning i användningen av hållbar energi. EU:s och medlemsstaternas utbildningspolitik måste ständigt övervakas och kartläggas, med utbyte av god praxis mellan länder och organisationer. Kärnan i utbildningen för hållbar utveckling är humanistiska värderingar som är inriktade på förvärvande av kunskap och utformning av balanserade praktiska lösningar, med beaktande av miljömässiga och sociala konsekvenser.

3.6 Lärare och föräldrar spelar en viktig roll i utbildningen för en hållbar miljö. Lärare och utbildare måste få stöd i form av högkvalitativ grundutbildning och kontinuerlig fortbildning i hållbarhet. I EESK:s yttrande ”Mot en EU-strategi för att förbättra gröna färdigheter och grön kompetens för alla” ([14]) betonades den viktiga poängen att alla måste ha den kunskap som krävs för att bekämpa klimatförändringarna. Livslångt lärande för föräldrar och medborgarutbildning är avgörande och bör stärkas genom insatser för att nå ut till alla, bl.a. genom att ungdomsorganisationer stöds i denna fråga.

([12]) IVAS står för ”individer som varken arbetar eller studerar” och avser personer som är arbetslösa och inte deltar i utbildning.

([13]) Rådets rekommendation av den 15 mars 2018 om en europeisk ram för ändamålsenliga lärlingsutbildningar av god kvalitet (EUT C 153, 2.5.2018, s. 1).

([14]) Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Mot en EU-strategi för att förbättra gröna färdigheter och grön kompetens för alla (yttrande på eget initiativ) (EUT C 56, 16.2.2021, s. 1).

3.7 EESK uppmanar medlemsstaterna att ge lärarna ändamålsenligt stöd för att göra yrket mer attraktivt. Samtidigt som det råder en enorm lärarbrist i Europa förutsätter utbildning för hållbarhet uppskattade lärare, med anständiga löner och goda arbetsvillkor. För att omvandla utbildningssystemet är det viktigt att säkerställa högkvalitativ grundutbildning och fortbildning för lärarna, rättvisa och inkludering i utbildningssystemen samt en innovativ organisation av skolorna i syfte att skapa en kultur av fred och säkerhet. I syfte att ge ungdomar egenmakt för att uppnå hållbar utveckling genom utbildning krävs kompetenta yrkesverksamma som är rustade med olika och kraftfulla verktyg. Kvalificerade lärare kommer att veta hur de bäst kan använda Parisförklaringen ([15]) och Osnabrückförklaringen om yrkesutbildning ([16]) i sitt dagliga arbete för att främja medborgarskap och de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering i utbildningen.

3.8 Europas ungdomar utgör ett ovärderligt humankapital och en källa till innovativa idéer, med sin kreativa fantasi, entusiasm och energi, och de har den största rollen att spela i att driva på hållbar utveckling i EU:s medlemsstater nu och i en nära framtid. I detta avseende förfogar EU:s medlemsstater över en stor källa till outnyttjad potential att agera. Ungdomsorganisationer och icke-formell utbildning har en viktig roll att spela när det gäller att stödja hållbar utbildning och hållbart lärande.

3.9 EESK anser att ungdomarna bör stå i centrum för utbildnings- och inlärningsprocessen. Detta kan uppnås genom att man minskar byråkratin inom läraryrket, fokuserar på innovativ pedagogik och nära kontakter med eleverna samt förbereder alla lärare för användning av ny teknik och för nya inlärningssammanhang, oavsett om det gäller läroplanen eller deras egna liv. En transformativ utbildning kräver transformativa lärare, transformativa färdigheter och transformativa medborgare. Lärare och utbildare behöver tillräckligt med tid, utrymme och resurser för att kunna tillämpa det praktiska och övergripande synsättet i utbildning för miljömässig hållbarhet på grundval av effektivt lagarbete mellan de berörda parterna. Detta är en övergripande fråga som berör alla grenar av allmän och yrkesinriktad utbildning inom ramen för en tvärvetenskaplig pedagogisk strategi.

3.10 Det är glädjande att notera att ungdomar redan bidrar till hållbar utveckling i sina länder och till de internationella klimatmålen i linje med ”miljövänlighet” och dessutom aktivt ansluter sig till internationella nätverk av ungdomsrörelser som syftar till att bevara naturen och bekämpa klimatförändringarna. För att komplettera detta måste vi anpassa alla utbildningssystem i syfte att skapa utrymme för transformativ utbildning som ger fler unga möjlighet att inrikta sina ansträngningar på att åstadkomma den omvälvande förändring som vi behöver. Enligt den senaste IPCC-rapporten är transformativt lärande avgörande eftersom det bidrar till att skapa både gemensam medvetenhet och kollektiva åtgärder ([17]).

4. **Hållbar utveckling måste ses som en kontinuerlig och heltäckande lärandeprocess**

4.1 Det är viktigt att inse att en hållbar utveckling av staten och samhället inte är möjlig utan ständigt lärande samt förvärvande och förståelse av nya erfarenheter. I detta avseende måste hållbar utveckling ses som en kontinuerlig process genom vilken samhället måste lära sig att leva mer hållbart ur ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Genom tillgång till information och ökad medvetenhet, men framför allt genom att bygga upp människors förmåga att innovera och genomföra lösningar, är utbildning för hållbarhet avgörande för att vi ska kunna omorientera vårt sätt att leva och arbeta. För att utbilda ungdomar i att medvetet ta itu med de mest komplexa frågor om hållbar utveckling som lokalsamhällen och stater står inför är det nödvändigt att utarbeta heltäckande läroplaner för att förmedla förmåga till kritiskt tänkande och välgrundat beslutsfattande.

4.2 På grundval av studier och forskning som utförts för kommissionens räkning inför utarbetandet av förslaget till rådets rekommendation om lärande för miljömässig hållbarhet har bara 13 medlemsstater en tydlig definition av utbildning för hållbar utveckling eller utbildning för miljömässig hållbarhet. Det är beklagligt att begreppet ”utbildning för hållbar utveckling” och hållbarhetsmål 4.7 inte tillämpas i vissa medlemsstater, trots att utbildning för hållbar utveckling erkänns

([15]) Främjande av medborgarskap och de gemensamma värdena frihet, tolerans och icke-diskriminering genom utbildning, Eurydice.
([16]) Osnabrückförklaringen om yrkesutbildning som en viktig faktor för återhämtning och en rättvis omställning till digitala och gröna ekonomier – osnabrueck_declaration_eu2020.pdf.
([17]) IPCC:s sjätte utvärderingsrapport, rapport från arbetsgrupp III: Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change, s. 2871.

som en integrerad del av hållbarhetsmål 4 om god utbildning och är en viktig möjliggörande faktor för alla andra mål för hållbar utveckling. I de analyserade landsrapporterna ställdes inga specifika frågor om finansiering. Italien, som har börjat göra utfästelser om utbildning för hållbar utveckling, angav dock tydligt att bristen på medel är en av huvudorsakerna till att genomförandet av utbildning för hållbar utveckling har avstannat. När regeringar är tvungna att göra nedskärningar på grund av ekonomiska kriser, energikriser och levnadskostnadskriser ingår utbildning, liksom andra sociala områden, alltid i ekvationen. Bristen på investeringar leder till olika former av privatisering och asymmetrier i systemen, vilket urholkar rättvisan och den pedagogiska och akademiska friheten.

4.3 Något som man också kan fundera på är om vi behöver en centraliserad, toppstyrd strategi för att framgångsrikt genomföra utbildning för hållbar utveckling, eller om det finns andra faktorer som avgör dess framgång? Danmark och Nederländerna har ingen nationell strategi för utbildning för hållbar utveckling, men deras skolor arbetar aktivt med denna fråga. Finland har en nationell strategi, men befarar att det finns skillnader i utbildningen för hållbar utveckling mellan skolorna. Italien har redan inkluderat utbildning för hållbar utveckling i den nationella läroplanen, men möter vissa utmaningar när det gäller genomförandet på regional nivå. Frankrike har utarbetat en nationell strategi som förvaltas av de lokala utbildningsmyndigheterna och genomförs i alla skolor genom den nationella läroplanen och pedagogiska projekt. På så sätt deltar alla nivåer, vilket i sin tur borgar för framgång.

4.4 En av de viktigaste frågorna är prioriteringen av utbildning för hållbar utveckling. OECD offentliggjorde i samarbete med kommissionen nyligen forskning ([18]) där man kartlägger unga människors kompetens när det gäller miljömässig hållbarhet i EU- och OECD-länderna. Denna nya strategi för studier och bedömningar skulle kunna ge en god signal om att prioritera utbildning för hållbar utveckling i medlemsstaterna. Det skulle kunna vara lämpligt att ytterligare undersöka förhållandet mellan FN:s åtgärder för att främja utbildning för hållbar utveckling och OECD:s åtgärder för att stödja utvecklingen av utbildningspolitiken genom Pisa för att se om det finns några asymmetrier beträffande hur dessa två uppsättningar åtgärder formar utbildningssystemen.

4.5 Ett potentiellt hinder är införandet av utbildning för hållbar utveckling i länder med ett federalt system. Vad vi ser i de nationella rapporterna är att graden av samordning mellan det federala ministeriet i fråga och de regionala myndigheterna skiljer sig åt mellan medlemsstaterna: Tyskland har svårt med detta, medan Österrike har ett nätverk som reglerar samordningen. Det sätt på vilket den österrikiska federala regeringen deltar i nedifrån och upp-initiativen är ett exempel som andra länder skulle kunna följa.

4.6 Det är mycket viktigt att dagens och framtidens samhällen omvärderar, omprövar och omdefinierar utbildningen ur perspektivet hållbar utbildning och hållbart lärande från förskola till universitet och därefter, så att den i slutändan omfattar de principer, kunskaper, färdigheter, övertygelser och värderingar som är förknippade med hållbarhet på alla tre områden: miljö, samhälle och ekonomi. En sådan process bör vara global och tvärvetenskaplig och inbegripa gräsrotsinitiativ samt allmänheten och stödjas av respektive regeringar. I genomförandet i de enskilda länderna måste man dock ta hänsyn till lokala och kulturella särdrag.

4.7 Utbildningen för hållbar utveckling bör sprida kunskap om miljön och dess tillstånd och visa på de möjligheter som finns när det gäller att anpassa vår ekonomi på ett sätt som ger incitament att prioritera människornas och planetens välbefinnande, samtidigt som man främjar rättvisa mellan generationerna och bevarar den naturliga miljön. Denna anpassade ekonomi bör ge ökad vikt åt miljövänliga förvaltningsmetoder, skapa möjligheter att främja en varsam respekt för natur- och kulturvärden och vara värdestyrd på grundval av den ekologiska etiska principen om ansvar för bevarande av miljön för nuvarande och kommande generationer och för hållbar användning av naturresurser.

4.8 En transformativ utbildning för hållbar utveckling bör

— grundas på de principer och värderingar som ligger till grund för en hållbar utveckling,

([18]) Borgonovi, F., et al. (2022), ”Young people’s environmental sustainability competence: Emotional, cognitive, behavioural, and attitudinal dimensions in EU and OECD countries”, *OECD Social, Employment and Migration Working Papers*, nr 274, OECD Publishing, Paris. Borgonovi, F., et al. (2022), ”The environmental sustainability competence toolbox: From leaving a better planet for our children to leaving better children for our planet”, *OECD Social, Employment and Migration Working Papers*, nr 275, OECD Publishing, Paris. Dokumenten utarbetades som bakgrund till den kommande publikationen ”OECD Skills Outlook 2023”.

— påverka alla tre områden av hållbar utveckling: miljö, samhälle och ekonomi,

— stimulera livslångt och livsvitt lärande som främjar hållbara, respektfulla, ansvarsfulla, proaktiva och kritiska samhällen,

— stå för en utbildning som håller hög kvalitet, får aktivt stöd och är helhetsinriktad i sina synsätt,

— främja en tillgänglig rättighetsbaserad utbildning som är respektfull och inkluderande och hyllar mångfald,

— vara globalt inriktad men även fokusera på lokala frågor och kulturella särdrag,

— omfatta formell, icke-formell och informell utbildning,

— ta hänsyn till att begreppet hållbar utveckling förändras.

4.9 Det finns inga universalmodeller för en transformativ utbildning för hållbarhet, och därför måste varje land, genom ett ändamålsenligt deltagande av berörda arbetsmarknadsparter, det organiserade civila samhället och andra berörda parter, bl.a. ungdomsorganisationer, fastställa sina egna prioriteringar och åtgärder på området hållbar utveckling och utbildning. Samarbetsinriktat skolledarskap och medborgarutbildning spelar en viktig roll när det gäller att utforma skolor med sikte på en förbättrad hållbarhetsutbildning. Mål, huvudsakliga handlingslinjer och mekanismer bör fastställas med beaktande av lokala miljömässiga, sociala och ekonomiska förhållanden och kulturella särdrag.

4.10 Att skapa ett utbildningssystem för hållbar utveckling innebär en omställning från traditionell utbildning till en hållbarhetsinriktad modell som bör bygga på bred tvärvetenskaplig kunskap som stöds av en integrerad syn på samhällets, ekonomins och miljöns utveckling. En sådan utbildning bör omfatta arbete inom formell (skolor, universitet, fortbildningsinstitut), icke-formell (inrättande av utbildningscentrum, seminarier och rundabordssamtal, användning av medier osv.) och informell utbildning (ömsesidigt lärande genom evenemang, ungdomsutbyten, ungdomsledda projekt osv.). Utbildningsprogram som integrerar utbildning för miljömässig hållbarhet måste vara tillgängliga och inkluderande. Regeringarna måste i ett tidigt skede ta hänsyn till den verklighet som ungdomar från missgynnade miljöer möter och se till att de hittar sätt att inkludera dessa grupper.

Bryssel den 15 december 2022.

Christa SCHWENG
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande